

Conform cu originalul

PARLAMENTUL ROMÂNIEI
CAMERA DEPUTAȚILOR

COMISIA PENTRU ÎNVĂȚĂMÂNT
București, 15 martie 2022
Nr.4C-11/59

PROIECT DE OPINIE
asupra Comunicării Comisiei către Parlamentul European, Consiliu, Comitetul
Economic și Social European și Comitetul Regiunilor privind o strategie europeană
pentru universități
COM (2022) 16

1. *Numele și numărul documentului:*

În conformitate cu art. 171 alin. (1) din Regulamentul Camerei Deputaților, republicat, în temeiul Tratatului privind Uniunea Europeană (TUE), a Protocolului nr. 1 și Protocolului nr. 2, anexate TUE și a Tratatului privind funcționarea Uniunii Europene (TFUE), Comisia pentru învățământ a fost sesizată cu Comunicarea Comisiei către Parlamentul European, Consiliu, Comitetul Economic și Social European și Comitetul Regiunilor privind o strategie europeană pentru universități.

2. *Data sesizării:* 22.02.2022

3. *Data scadentă pentru exprimarea opiniei:* 29.03.2022

4. *Dezbateri în data:* 14.03.2022

5. *Tip document:* nelegislativ

6. *Textul proiectului de opinie*

Referitor la **conținutul Comunicării**, membrii Comisiei au constatat următoarele:

- inițiativa privind universitățile europene reprezintă un exemplu viu de cooperare instituțională transnațională profundă, bazată pe viziunile comune și partajate pe termen lung ale universităților. Europa și statele membre trebuie să investească în tânăra generație. Sectorul învățământului superior european este unul divers și dezvoltat, având aproape 5.000 de instituții de învățământ superior, 17,5 milioane de studenți în învățământul terțiar, 1,35 milioane de persoane care predau în învățământul terțiar și 1,17 milioane de cercetători. Diversitatea și poziția internațională a sistemelor de educație din UE și statutul Europei de cel mai mare furnizor de cooperare în domeniul învățământului superior reprezintă un avantaj substanțial care trebuie valorificat. Europa este atractivă nu numai ca destinație de studiu, ci și ca partener pentru cooperare în educație, cercetare și inovare;

- Europa are nevoie de universități prospere care să contribuie la punerea în aplicare a agendei politice a Uniunii Europene și să ia în considerare contextul în schimbare cu care se confruntă UE, deoarece ele pot soluționa mai bine marile provocări societale prin implicarea mai eficace în cooperarea transnațională. Europa trebuie să contribuie și mai mult la stimularea mobilității și la atragerea și reținerea studenților, a cadrelor universitare și a cercetătorilor talentați pentru a maximiza influența Europei la nivel mondial în ceea ce privește valorile, educația, cercetarea, industria și impactul societal;

- în calitate de actori-cheie în diplomația științifică, universitățile contribuie la crearea de punți, sectorul învățământului superior jucând un rol esențial în ceea ce privește

redresarea Europei în urma pandemiei și în conturarea unor societăți și economii durabile și reziliente. Universitățile ocupă o poziție unică la confluența dintre educație, cercetare, inovare, în serviciul societății și al economiei: acestea joacă un rol esențial în realizarea spațiului european al educației (SEE) și a Spațiului european de cercetare (SEC), în sinergie cu spațiul european al învățământului superior. Instituțiile de învățământ superior promovează excelența și reprezintă o condiție și o fundație pentru societăți deschise, democratice, echitabile și durabile, precum și pentru o creștere susținută, antreprenoriat și ocuparea forței de muncă;

- este necesară o cooperare mai strânsă între țări și actorii din învățământul superior în cadrul Spațiului european al educației, al Spațiului european de cercetare (SEC) și al Spațiului european al învățământului superior (EHEA). Statele membre și universitățile acestora trebuie să-și unească forțele în beneficiul învățământului superior și al Uniunii Europene în ansamblu. Trebuie consolidată cooperarea transnațională dintre universități, ce va integra o cultură a excelenței în educație și știință și crearea de valoare în rândul instituțiilor de învățământ superior;

- sectorul învățământului superior sprijină dezvoltarea competențelor pentru industrie și sectorul de afaceri, cursanții ar trebui să aibă mai multe oportunități de a beneficia de stagii, de a fi implicați în activitatea întreprinderilor nou-înființate și de a fi implicați ca actori ai schimbării în comunitatea lor;

- în ultima perioadă, valorile academice și democratice fundamentale sunt supuse unei presiuni puternice, existând amenințări la adresa libertății academice și a autonomiei universitare. Universitățile trebuie să fie locuri care să asigure libertatea de exprimare, de gândire, de învățare, de cercetare și libertatea academică în general. Libertatea academică nu poate fi izolată de autonomia instituțională și nici de participarea studenților și a personalului la guvernarea învățământului superior;

- tranziția digitală conferă universităților un rol fundamental în dobândirea de către studenți și cercetători a aptitudinilor și competențelor digitale necesare în noua realitate și în promovarea inovării și a noilor tehnologii. Viitorul ar trebui să se bazeze pe soluții hibride care să reprezinte un bun echilibru între prezența fizică și instrumentele digitale. Întrucât tehnologiile digitale pătrund în toate sectoarele economiei, este necesar ca toți studenții să învețe să le folosească la nivel avansat în profesiile lor;

- prioritățile-cheie ale Strategiei sunt: incluziunea, valorile, calitatea și relevanța, mobilitatea, competențele verzi și digitale, capacitatea de inserție profesională, cooperarea transnațională, transferul de tehnologie și valorificarea cunoștințelor;

- având în vedere aceste aspecte, până la jumătatea anului 2024, Comisia Europeană propune să se pună accentul pe realizarea celor patru obiective-cheie comune: consolidarea dimensiunii europene a învățământului superior și a cercetării; sprijinirea universităților ca repere ale modului de viață european; capacitatea universităților ca actori ai schimbării în dubla tranziție verde și digitală; consolidarea universităților ca vectori ai rolului și poziției de lider deținut de UE la nivel mondial. Comisia Europeană va depune eforturi în vederea elaborării unor criterii pentru acordarea unei etichete a diplomelor europene (o diplomă europeană comună acordată la nivel național, care să ateste rezultatele învățării obținute în cadrul cooperării transnaționale între mai multe instituții); unui statut juridic pentru alianțele transnaționale ale instituțiilor de învățământ superior, creând campusuri europene interuniversitare; legitimației europene de student; unui sistem european de asigurare și recunoaștere a calității. În contextual actual, Comisia Europeană invită statele membre să dezvolte scheme naționale de sprijin și să susțină accesul refugiaților și al persoanelor care solicită azil la învățământul superior.

Membrii Comisiei pentru învățământ remarcă faptul că universitățile se bucură de autonomie, iar legislația națională se află la latitudinea statelor membre, fiind o provocare

permanentă să se asigure că programele de învățământ și calificările sunt pe deplin transparente și că diferențele nu împiedică libera circulație a studenților, a cadrelor universitare și a cercetătorilor. Este important de remarcat sugestia Comisiei Europene de a se sprijini diversitatea în cadrul sectorului european al învățământului superior, de a consolida și respecta autonomia universitară în diferitele sale dimensiuni, de a se promova și proteja libertatea și integritatea academică.

Comisia pentru învățământ și-a exprimat îngrijorarea cu privire la subfinanțarea învățământului superior, având în vedere în special creșterea numărului de studenți și responsabilitățile tot mai mari ale universităților. Finanțarea universităților este adesea insuficientă pentru ca acestea să își îndeplinească misiunea societală din ce în ce mai mare, investițiile în învățământul superior fie scad, în pofida numărului tot mai mare de studenți, fie nu cresc în același ritm. Finanțarea europeană este importantă pentru universități pentru a completa finanțarea națională ca sursă de venit, dar și ca platformă pentru cooperarea universitară europeană și internațională.

Membrii Comisiei subliniază importanța sprijinirii universităților prin politici și fonduri adecvate, fiind necesară dezvoltarea unor mecanisme de finanțare adecvate pentru universități și sprijinirea reformelor din învățământul superior. De asemenea, s-a exprimat încrederea că se va continua dezvoltarea portalului „Study in Europe” pentru a se încuraja schimburile internaționale și consolidarea învățării reciproce între universități și agenții în ceea ce privește internaționalizarea.

Tema propusă referitoare la viziunea pentru învățământul superior european este extrem de relevantă pentru România și învățământul superior românesc, având în vedere potențialul instituțiilor de învățământ superior de motor în creșterea economică, furnizarea de răspunsuri la provocările societale și facilitarea dublei tranziții digitale și ecologice. Cele patru obiective cheie și acțiunile subsumate propuse în Strategia europeană pentru universități vor sprijini instituțiile de învățământ superior în îndeplinirea misiunilor lor, astfel încât acestea să fie o sursă de redresare și reziliență.

La nivel național, România a inclus în Planul Național de Redresare și Reziliență obiective de investiții care au în vedere sprijinirea procesului de digitalizare a universităților, precum și construcția de facilități moderne care să sprijine un proces educațional modern și tranziția verde. În contextul mai amplu al Strategiei europene pentru universități, inițiativa Universității europene este de mare interes pentru România și se susține dezvoltarea, consolidarea și extinderea alianțelor existente, precum și constituirea de noi alianțe de Universități europene. La nivel național, au fost constituite grupuri de lucru cu reprezentanți ai universităților membre în alianțe de Universități europene și reprezentanți ai autorităților publice în vederea identificării obstacolelor și găsirea unor soluții pentru facilitarea cooperării transnaționale și implementarea noilor inițiative europene. În urma apelurilor la proiecte lansate în cadrul programului Erasmus+ în 2019 și 2020, zece instituții de învățământ superior din România fac parte din alianțe de Universități europene, iar din toamna anului 2021 încă o universitate s-a alăturat unei alianțe de Universități europene.

În urma analizei și dezbaterilor aspectelor prezentate în cadrul discuțiilor, membrii Comisiei pentru învățământ au hotărât, cu unanimitatea voturilor celor prezenți, întocmirea prezentului Proiect de opinie favorabil *Comunicării*.

PRESEDINTE
Natalia-Elena INTOTERU

SECRETAR
Laurențiu-Cristinel TEPELUȘ

Șef birou Ioana Florina Mînză